

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи**
з дисципліни «Журналістський фах»
(для студентів, що навчаються за спеціальністю 061 «Журналістика»)

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
української філології та журналістики,
протокол № 6 від 29.01.2021 г.

Сєверодонецьк 2021

УДК 070(076)

Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Журналістський фах» (для студентів, що навчаються за спеціальністю 061 «Журналістика») / Уклад.: І. М. Кошман. – Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – 25 с.

Представлені контрольні питання, додаткові завдання та перелік літератури для самостійного опрацювання за темами з дисципліни «Журналістський фах» (модуль «Радіовиробництво»), що допоможуть студентові сформувати фахові компетенції з радіожурналістики.

Укладач: І. М. Кошман, доцент

Відповідальний за випуск: І. М. Кошман, доцент

Рецензент: І. А. Коваль

Затверджено на засіданні методичної комісії факультету гуманітарних наук, педагогіки та психології,

протокол № 5 від 29.01.2021 г.

Голова комісії

Г. П. Бондаренко

ТЕМА І

РАДІОМОВЛЕННЯ І СУСПІЛЬСТВО

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» (документ 3759–ХІІ, чинний, поточна редакція – редакція від 30.11.2019, підстава – 158–ІХ).
2. Закон України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України» (документ 1227–VІІ, чинний, поточна редакція – редакція від 01.01.2020, підстава – 396–ІХ).
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо частки музичних творів державною мовою у програмах телерадіоорганізацій» (документ 1421–VІІІ, чинний, поточна редакція – прийняття від 16.06.2016).
4. Закон України «Про інформацію» (документ 2657–ХІІ, чинний, поточна редакція – редакція від 21.12.2019, підстава – 324–ІХ).
5. Барабаш В. В. Радио как институт культуры: теория, история, практика. – М., 2007.
6. Большакова О. Ю. Нормативні акти Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. – К., –2007.
7. Бухтатий О. Публічні комунікації демократичної держави: монографія. – Дніпро, 2018.
8. Гиріна Т. С. Інтерфейс глобалізації конвергентного україномовного радіомовлення // Вісник ХДАК. –2018. – Вип. 52. – С. 179–188.
9. Дмитровський О. Інтернет-радіо в Україні: особливості функціонування // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. – 2013. – Вип. 37. – С.285–289.
10. Ключи к эфиру: в 2-х книгах; под ред. Г. А. Шевелева. – М., 2007.
11. Когут М. Радіо та телебачення. історичні та сучасні аспекти роботи у медіа // Теле- та радіожурналістика. –2013. – Вип. 12. – С. 426–427.
12. Красноступ Г. М. Створення в Україні суспільного телебачення і радіомовлення: правові шляхи розв'язання проблем // Правова інформація. – 2015. – № 1(45). – С. 41–47.

13. Мирошниченко П. Коммуникативная эффективность украиноязычного радиовещания в Украине // *Acta Neophilologica*. – 2015. – XVII(2).
14. Олефиренко П. Техника и технология радиовещания. – М., 2000.
15. Традиційні й нові медіа у формуванні громадянського суспільства / за заг. ред. Л. В. Супрун. – Острог, 2016.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. В яких законодавчих актах закладені правові основи для функціонування радіомовлення в сучасній Україні?
2. Яку роль відіграє радіомовлення у формуванні громадської думки з різних питань життєдіяльності суспільства?
3. Якими стандартами керуються радіожурналісти в професійній діяльності?
4. Яке місце займає проводове радіо в сучасному суспільстві?
5. Які новітні технології використовує сучасне радіовиробництво?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Складіть блок-схему «Законодавство України про радіомовлення».
2. Створіть інфографіку на тему «Радіо в сучасному суспільстві».

ТЕМА II

РАДІО В СИСТЕМІ ЗМІ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Барабаш В. В. Радио как институт культуры: теория, история, практика. – М., 2007.
2. Вказівки продюсерам Бі-Бі-Сі. – К., 1998.
3. Гиріна Т. С. Технології презентації системи сучасного радіомовлення // *Держава та регіони. Сер.: Соціальні комунікації*. – 2017. – № 2(30). – С. 61–64.

4. Кийт М. Радиостанция. – М., 2001.
5. Ключи к эфиру: в 2-х книгах; под ред. Г. А. Шевелева. – М., 2007.
6. Ковтун Н. О. Сучасний радіодискурс: специфіка, структура, рівні // Наукові записки Інституту журналістики. Т. 28. Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1980>
7. Любченко Ю. В. Виразжальна система радіожурналістики: монографія. – Запоріжжя: ААТандем, 2016.
8. Маккой К. Вещание без помех. – М.: Мир, 2000.
9. Нагорняк М. В. Здобутки й утрати діяльності українських радіостанцій у мережі Інтернет // Наукові записки Інституту журналістики: науковий збірник. – К., 2011. – Т. 43. Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nzizh/2011_43/index.htm
10. Сербін С. М. Елементи рефлексивності картини єдиного світу в радіомовленні // Наукові записки Інституту журналістики. – 2013. – Т. 53. – С. 38–44.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Яке місце належить радіо в системі сучасних ЗМІ?
2. Які комунікативні властивості притаманні радіомовленню?
3. Які різновиди слухання радіо виокремлюються в працях з радіожурналістики?
4. Чому радіо називають «інтелектуальним різновидом ЗМІ»?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Узагальніть у блок-схемах основні положення «Вказівок продюсерам Бі-Бі-Сі».
2. Опрацюйте роботу Ю. В. Любченка «Виразжальна система радіожурналістики». Надайте стислий конспект монографії.

ТЕМА III

ОСОБЛИВОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО РАДІОМОВЛЕННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКА СИТУАЦІЯ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Владимиров В. М. Комерційна журналістика як галузь інформаційного бізнесу. – Луганськ, ВНУ, 1998.
2. Гоян О. Я.. Аудиторія комерційного радіомовлення в контексті суспільних трансформацій // Наукові записки Інституту журналістики. Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1335>.
3. Гоян О. Я.. Психотипізація аудиторії комерційного радіоэфіру // Наукові записки Інституту журналістики. Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1231>.
4. Гоян О. Я. Технології програмування комерційного радіомовлення: добова верстка і формат // Наукові записки Інституту журналістики. Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1544>.
5. Гоян О. Я. Фактори організації підприємницької діяльності в радіоэфірі та теорія комерційного радіомовлення // Наукові записки Інституту журналістики. Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2099>.
6. Гоян О. Я., Гоян В. О. Українське суспільне і комерційне радіомовлення: перші підсумки співіснування // Теле- та радіожурналістика. – 2018. – Вип. 17. – С. 13–21.
7. Радио: музыкальное, новостное, общественное... / под ред. В. А. Сухаревой, А. А. Аллахвердова. – М., 2001.
8. Хюллен П., Карг Х. Пособие для радиожурналистов. – Бонн, 2010.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Які риси є характерними для комерційного радіомовлення?
2. Що відрізняє організацію праці на комерційних радіостанціях?
3. Що є принципово важливим для програмування на комерційних радіостанціях?

4. В чому полягає особливість аудиторії комерційних радіостанцій?
5. Які зміни відбулися в радіоефірі України після виникнення комерційних радіостанцій?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Використовуючи відкриті дані, складіть актуальну інфографіку «Рейтинг українських комерційних радіостанцій».
2. Проаналізуйте мовлення однієї з українських регіональних комерційних радіостанцій (програмування та особливості аудиторії).

ТЕМА IV

ФУНКЦІЇ РАДІОЖУРНАЛІСТИКИ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Гоян О. Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту. – К., 2004.
2. Ключев А. В. Основы радиожурналистики: основы профессии. – СПб., 2015.
3. Лизанчук В. В. Основы радиожурналистики. – К., 2006.
4. Лизанчук В. В. Радиожурналистика: засади функціонування. – Л., 2000.
5. Основы радиожурналистики / под ред. В. Н. Ружникова. – М. 1984.
6. Радиожурналистика / под ред. А. А. Шереля. – М., 2002.
7. Смирнов В. В. Формы вещания: Функции, типология, структура радиопрограмм. – М., 2002.
8. Шейн В. Н. Современная радиожурналистика: теория и практика. – Минск, 2011.
9. Шерель А. А. Аудиокультура XX века: история, эстетические закономерности, особенности влияния на аудиторию. – М., 2004.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Який принцип покладається в основу диференціювання функцій радіожурналістики?
2. Які функції включаються до блоку інформаційних функцій? Чому?
3. Які функції включаються до блоку функцій, що забезпечують соціальне управління суспільством? Чому?
4. Які функції включаються до блоку культурно-просвітницьких функцій?
5. Що таке «дисфункціональні явища в практиці радіомовлення»?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Створіть інфографіку «Функції радіожурналістики».
2. Запишіть кілька різних передач (2–3) «Громадського радіо». Підготуйте їх «паспорт». Визначте:
 - А) Які функції реалізуються в цих передачах;
 - Б) Яка з функцій є провідною.Підготуйте розгорнуту усну відповідь (зі звуковими фрагментами), що містить аргументацію. Відповідь оформіть як презентацію.
3. Проаналізуйте мовлення однієї з регіональних радіостанцій. Підберіть кілька (4–5) прикладів передач з явищами, які можна визначити як дисфункціональні. Свою відповідь аргументуйте. У відповіді використовуйте звукові фрагменти. Відповідь оформіть як презентацію.

ТЕМА V

ТИПИ РАДІОПРОГРАМ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Каменский В. Шесть важных составляющих успешной радиостанции // Телерадиокур'єр. – 2003. – № 3.
2. Кийт М. Радиостанция. – М., 2001.
3. Мірошніченко П. Звуковий образ регіональної радіопрोगрами в контексті провідних тенденцій розвитку медіаринку // Наукові записки Інституту журналістики. – 2019. – Т. 2 (75) . – С. 85–94.

4. Пенчук І. Види радіомовлення: навчально-методичний посібник. – З.: Гуманітарний університет «Запорізький інститут державного та муніципального управління», 2004.
5. Руководство для создателей передач Би-Би-Си. – М.: МГУ, 1997.
6. Силюк А. С. Специфіка формування іміджу регіональних радіостанцій // Держава та регіони. Сер. Соц. комунікації. – 2012. – Вип. 2. – С. 98–101.
7. Хюллен П., Карг Х. Пособие для радиожурналистов. – Бонн, 2010.
8. Шеин В. Н. Типологические особенности современных радиопрограмм // Журналістыка. – 2004.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Що таке «радіограма»?
2. Які ознаки радіограм є диференційними?
3. За якими ознаками можна класифікувати радіограми?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Підготуйте блок-схему «Ознаки радіограми».
2. Запишіть одну з передач радіо «Аристократи». Доведіть її «програмну» сутність, спираючись на систему ознак, що диференціюють радіограми. Відповідь подайте як інфографіку.
3. Підготуйте аналіз 2–3 радіограм регіональної радіостанції «Пульс», що мають різні класифікаційні ознаки (відповідь повинна містити аргументацію та звукові фрагменти, подайте відповідь як презентацію).
4. «Змодельуйте» радіограму. Укажіть її повний опис: назва, форма, хронометраж, теми, жанри, ведучі, час і періодичність виходу в ефір. Обґрунтуйте доцільність цієї програми в сучасному радіоефірі України.

ТЕМА VI

АВТОРСЬКІ ТА ІГРОВІ ПРОГРАМИ. НОВІ ФОРМИ ЕФІРУ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Авторська програма на радіо, – майстерня Андрія Куликова // Школа журналістики УКУ. 2013. – Режим доступу: <http://journalism.ucu.edu.ua/video/1724/>.
2. Венгер І. Авторські програми в контексті комерційного телебачення // Теле- та радіожурналістика. – 2014. – Вип. 13. – С. 169–175.
3. Гринфельд (Соболь) В. А. Авторская программа на радио: разработка универсальных критериев оценки качества аудиоконтента // Знак: проблемное поле медиаобразования. – 2019. – № 2. – С. 125–133.
4. Кийт М. Радиостанция. – М., 2001.
5. Ключи к эфиру: в 2-х книгах; под ред. Г. А. Шевелева. – М., 2007.
6. Кузьменко Л. Авторська передача: від задуму до втілення. – Режим доступу: <http://old.journ.lnu.edu.ua/vypusk7/visnyk07-3.pdf>.
7. Любченко Ю. Візуалізація інформації на сучасному радіо // Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. – 2015. – Вип. 3.
8. Малетич Т. Авторське «Я» в радіоматеріалах // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – Вип. 10. – С. 96–112.
9. Радио: музыкальное, новостное, общественное... / под ред. В. А. Сухаревой, А. А. Аллахвердова. – М., 2001.
10. Смирнов В. В. Формы вещания. – М.: Аспект Пресс, 2009.
11. Хюллен П., Карг Х. Пособие для радиожурналистов. – Бонн, 2010.
12. Цифровое звуковое радиовещание / А. В. Виходець, С. Н. Ганжа, В. П. Лапін / під заг. ред. М. К. Михайлова. – О., 2006.
13. Шеин В. Н. Интерактив в радиоэфире – спустя 10 лет // Журналістыка. – 2011.
14. Шеин В. Н. Современная радиожурналистика: теория и практика. – Минск, 2011.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Які функціональні особливості мають авторські програми?
2. Чим відрізняється структурування авторських програм?
3. Які типи ігрових програм виокремлюються?
4. В чому особливість функціонування ігрових програм на радіо?
5. Коли зароджуються нові форми ефіру?
6. Які нові форми ефіру можна виділити?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Запишіть авторську програму однієї з українських радіостанцій. Охарактеризуйте її (паспорт; автор; професійні навички, що необхідні для створення передачі; аудиторія; структура передачі тощо).
2. Напишіть сценарій власної ігрової передачі.
3. Підготуйте концепцію власної авторської передачі. Напишіть сценарій одного з випусків такої передачі.

ТЕМА VII

СТРУКТУРА СУСПІЛЬНОЇ РАДІОМОВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ: УКРАЇНСЬКА СИТУАЦІЯ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Гаврилюк І. Ефірне програмування державного радіомовлення України та Білорусі (на прикладі «УР-1» та «Радьє 1») // Образ. Вип. 15. – 2014. – С. 43–53.
2. Гоян О. Я., Гоян В. О. Українське суспільне і комерційне радіомовлення: перші підсумки співіснування // Теле- та радіожурналістика. – 2018. – Вип. 17. – С. 13–21.
3. Крупський І. Інформаційний простір України: нові реалії, старі проблеми // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – Вип. 10. – С. 89–95.
4. Любимов Б. И. Общественное вещание: британская модель. – М., 2006.
5. Набруско В. І. Національна радіокомпанія України: її становлення, інформаційна концепція, структура, історичне та суспільне покликання // Роль мас-медіа у плюралістичному суспільстві. – К., 1996.
6. Омеляненко Ю. І. Телерадіомовлення України: шляхи становлення і розвитку. – К., 1997.
7. Павленко Є. Функціонування суспільного телерадіомовлення України як суб'єкта державної комунікативної політики // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2018. – Вип. 4(39).
8. Радио: музыкальное, новостное, общественное... / под ред. В. А. Сухаревой, А. А. Аллахвердова. – М., 2001.

9. Хюллен П., Карг Х. Посobie для радиожурналистов. – Бонн, 2010.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Які законодавчі акти регулюють роботу суспільного радіомовлення?
2. Які риси є характерними для суспільного радіомовлення?
3. Які особливості в програмуванні на суспільному каналі?
4. В чому полягає специфіка аудиторії на суспільному каналі?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Занотуйте статтю Є. Павленка «Функціонування суспільного телерадіомовлення України як суб'єкта державної комунікативної політики».
2. Підготуйте презентацію про програми «UA:Українське радіо» (перший канал).
3. Дослідить особливості планування на каналах «UA:Українське радіо» (презентуйте відповідь як інфографіку).

ТЕМА VIII

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОЛЕ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Брадов В. Фактори залежності контенту мас-медіа: власність, концентрація, комерціалізація // Теле- та радіожурналістика. – 2019. – Вип. 18. – С. 236–244.
2. Крупський І. Інформаційний простір України: нові реалії, старі проблеми // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – Вип.10. – С. 89–95.
3. Лизанчук В. В., Кузнецова О. Д. Методи збирання і фіксації інформації в журналістиці: навч. посібник. – К.: НМК ВО при Міносвіти УРСР. – 1991.
4. Мудра І. Поняття «фейк» та його види у ЗМІ // Теле- та радіожурналістика. – 2016. – Вип. 15. – С. 186–188.
5. Олійник В. Інформаційний зміст сучасного радіоефіру // Інформація в глобальному вимірі. – К., 1998. – С. 54–55.

6. Путькалець Л. Роль державних телерадіокомпаній у формуванні інформаційного простору регіону // Теле- та радіожурналістика. – 2015. – Вип. 14. – С. 82–86.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Що таке «інформаційне поле»?
2. Які обмеження інформаційного поля виокремлюються?
3. Яке інформаційне поле є дефектним?
4. Що таке «інформаційна норма»?
5. Чи порушується інформаційна норма в щоденній практиці українських радіостанцій? Наведіть приклади.

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Співставте інформаційні поля та інформаційні обсяги новинних випусків різних радіостанцій з точки зору кількісної та якісної.
2. Зробіть висновок про відповідність цих інформаційних випусків інформаційній нормі. Спробуйте виявити причини обмеження інформаційного поля.
- 3.

ТЕМА ІХ

ТЕМАТИЧНЕ ЧЛЕНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОЛЯ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Афанасьєва (Горська) К. Типологія медіаконтенту за критерієм ролі автора // Теле- та радіожурналістика. – 2016. – Вип. 15. – С. 96–102.
2. Радио: музыкальное, новостное, общественное... / под ред. В. А. Сухаревой, А. А. Аллахвердова. – М., 2001.
3. Дубовцева Л. И. Музыкальная радиожурналистика // Mediamusic. – 2014. – № 3.
4. Ключи к эфиру: в 2-х книгах; под ред. Г. А. Шевелева. – М., 2007.
5. Шайда Н. Радіоканал «Культура» у контексті формування української національної ідентичності / Н. Шайда. // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – № 10. – С. 192 – 203.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Які є в радіожурналістиці підходи щодо тематичного поділу інформаційного поля?
2. Як співвідносяться літературні та журналістські тематичні класифікації?
3. Якій погляд на класифікацію проблематики ЗМІ представлено в працях В. Шкондіна?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Опрацюйте статтю К. Афанасьєвої (Горської) «Типологія медіаконтенту за критерієм ролі автора». Зробіть тезовий конспект.
2. Проаналізуйте програмну сітку «Громадського радіо». Які тематичні блоки відображені в програмних переліках? Представте відповідь як інфографіку.
3. Запишіть радіопередачу, що присвячена одному з глобальних процесів сучасності. Які тематичні напрямки відображені в ній? Ваша оцінка: переваги і недоліки. Включіть у відповідь аудіофрагменти.
4. Запишіть радіопередачу, що присвячена основним проблемам сфери суспільного життя. Які тематичні напрямки відображені в ній? Ваша оцінка: переваги і недоліки. Включіть у відповідь аудіофрагменти.
5. Запишіть радіопередачу, що присвячена актуальним проблемам соціальної практики. Які тематичні напрямки відображені в ній? Ваша оцінка: переваги і недоліки. Включіть у відповідь аудіофрагменти.
6. Запропонуйте свій варіант радіопередачі. До якого з проблемних напрямків вона належить? Чому?

ТЕМА X

ФОРМАТИ РАДІОМОВЛЕННЯ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Болотова Л. Д. Кравченко С. В. Радиоформаты, форматирование, переформатирование // Вестник Московского университета. Сер. 10. Журналистика. – 2010. – Вып. 6. – С. 79–89.

2. Гиріна Т. С. Європейський досвід у створенні дитячих радіопрограм (на прикладі польських радіостанцій) // Держава та регіони. Сер. Гуманіт. науки. – 2011. – Вип. 3. – С. 104–108.
3. Егошкина В. А. Формат радиостанций и формообразующие признаки радиопрограмм // Коммуникативные исследования. – 2017. – № 2. – С. 61–68.
4. Ключи к эфиру: в 2-х книгах; под ред. Г. А. Шевелева. – М., 2007.
5. Корнєєв В. М. Перспективи дослідження медіаформату // Наукові записки Інституту журналістики. – Т. 29.
6. Мірошніченко П. В. Музика в радіоефірі як чинник формування національної ідентичності // Актуальні питання масової комунікації. – 2016. – Вип. 20.
7. Мірошніченко П. В. Музика як концепт масової культури у звуковому образі українського радіомовлення // Українське журналістикознавство. – 2016. – Вип. 17.
8. Петрушкевич М. Особливості конструювання масової релігійної комунікації: релігійне радіо // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Філософія. – 2016. – Вип. 19. – С. 16–21.
9. Радио: музыкальное, новостное, общественное... / под ред. В. А. Сухаревой, А. А. Аллахвердова. – М., 2001.
10. Раскатова Е. «Формат» в радиовещании как термин и как понятие // Акценты. Воронеж, 2003. – № 5–6 (40–41). – С. 22–28.
11. Шеин В. Н. «Формат» как универсальное формообразующее понятие аудиовизуальной журналистики // Журналістыка. – 2006.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Що таке «формат радіостанції»?
2. Які підходи до типології форматів радіомовлення представлені в роботах науковців з радіожурналістики?
3. Якою є форматна мапа радіомовлення України?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Занотуйте статтю О. Раскатовой «“Формат” в радиовещании как термин и как понятие».

2. Проаналізуйте мовлення регіональних радіостанцій. Покажіть їх форматний характер, використовуючи сукупність характеристик, що пропонують автори навчальних посібників і наукових статей.

3. Створіть проект власної радіостанції. Який формат вона матиме? Укажіть характеристики формату. Проект презентуйте в вигляді презентації.

ТЕМА XI

МЕТОДИКА РОБОТИ РАДІОЖУРНАЛІСТА

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Барабаш Н. С. Ведущий радиопередач. Творческая типология. – М., 2003.
2. Гаспарян В. В. Работа радиожурналиста (технология творчества). – М., 2003.
3. Кийт М. Радиостанция. – М., 2001.
4. Ключи к эфиру: в 2-х книгах; под ред. Г. А. Шевелева. – М., 2007.
5. Кузин С. Человек медийный: технологии безупречного выступления в прессе, на радио и телевидении. – М., 2011.
6. Летунов Ю. А. Время. Люди. Микрофон. – М., 1974.
7. Любосветов Д. И. По законам эфира. О специфике творчества радиожурналиста. М., 1979.
8. Любосветов Д. И. Радиовещание и аудитория: некоторые особенности взаимодействия // Вестник Московского университета. – Сер. 10. – Журналистика. – 1997. – № 3.
9. Ляшенко Б. П. Радио без тайн. – М., 1985.
10. Миронченко В. Діалогічні жанри радіомовлення. – К., 1978.
11. Самарцев, О. Р. Творческая деятельность журналиста: очерки теории и практики. – М., 2013.
12. Супрун Л. В. Психологія журналістської творчості. – Вінниця, 2019.
13. Хюллен П., Карг Х. Пособие для радиожурналистов. – Бонн, 2010.
14. Цвик В. Л. Журналист с микрофоном. – М., 2000.
15. Шаманова О. С. Специфика организации работы радиожурналиста в конвергентной редакции // Гуманитарный вектор. Серия: Филология, востоковедение. – 2013. – № 4.
16. Яременко Н. Н. Как стать радиожурналистом: работа на радио в вопросах и ответах. – М., 2011.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Які основні прийоми використовуються при підготовці радіожурналіста до ефіру?

2. Що таке «прямий ефір»? Які особливості роботи радіожурналіста в прямому ефірі?
3. З якими викликами може стикнутися радіожурналіст в екстремальних умовах? Про які засади радіожурналіст повинен пам'ятати, працюючи в екстремальних умовах?
4. В чому полягають особливості праці радіожурналіста в студії?
5. В чому полягають особливості роботи радіожурналіста над авторською програмою?
6. В чому полягають особливості роботи ведучого інформаційно-музичної радіостанції?
7. В чому полягають особливості роботи радіожурналіста в прес-службі?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Опрацюйте роботу В. В. Гаспаряна «Работа радиожурналиста (технология творчества)». Зробіть тезовий конспект.
2. Проаналізуйте роботу ведучого авторської програми на одній з радіостанцій України. Відповідь представте у вигляді презентації. Включіть у відповідь аудіофрагменти.

ТЕМА XII

ІНФОРМАЦІЙНІ ЖАНРИ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Бараневич Ю. Д. Жанры радиовещания. Проблемы становления, формирования, развития. – К., 1978.
2. Головенко І. Виразальні засоби в інформаційних, аналітичних і художньо-публіцистичних радіожанрах // Теле- та радіожурналістика. – 2016. – Вип. 15. – С. 135–142.
3. Кузин С. Человек медийный: технологии безупречного выступления в прессе, на радио и телевидении. – М., 2011.
4. Лебедева Т. В. Жанры радиожурналистики. – М., 2012.
5. Миронченко В. Я. Основи інформаційного радіомовлення. –К., 1996.

6. Радио: музыкальное, новостное, общественное... / под ред. В. А. Сухаревой, А. А. Аллахвердова. – М., 2001.
7. Смирнов В. В. Жанры радиожурналистики. – М., 2002.
8. Шеин В. Н. Информационные и аналитические жанры радиожурналистики. – Минск, 2003.
9. Хюллен П., Карг Х. Пособие для радиожурналистов. – Бонн, 2010.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Як класифікують жанри в межах традиційної класифікації жанрів радіожурналістики?
2. Які ознаки притаманні інформаційним жанрам?
3. В чому полягає специфіка інформаційного радіоповідомлення, радіоогляду друкованих ЗМІ, інформаційного радіоінтерв'ю, інформаційного радіорепортажу, радіозвіту, інформаційної радіокореспонденції?
4. Які класифікує жанри журналістики Т. Рєпкова?
5. Що таке «новинні жанри»? Які вони мають ознаки?
6. В чому полягає специфіка короткої новини, розширеної новини, «пісочного годинника» та інформаційного інтерв'ю?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Запишіть і проаналізуйте (в системі традиційних жанрів і системі Т. Рєпкової) 1–2 приклади радіоматеріалів «Громадського радіо» або «Радіо Свобода», що належать до різноманітних інформаційних жанрів. Відповідь представте у вигляді презентації. Включіть у відповідь аудіофрагменти.
2. Підготуйте радіосценарій радіоогляду друкованих ЗМІ (вказіть дату «виходу в ефір» радіоогляду).
3. Підготуйте текст (радіозвіт) про актуальну подію. Запишіть його в одному з аудіоформатів.

ТЕМА XIII

НОВИНИ НА РАДІО

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Галаджун З., Осмак Ю. Особливості подавання радіоновин: порівняльна характеристика радіо «Ера ФМ» та «BBC radio 5 life» // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Журналістські науки». – 2019. – Вип. 3 (910).
2. Кузин С. Человек медийный: технологии безупречного выступления в прессе, на радио и телевидении. – М., 2011.
3. Нагорняк М. В. Як зробити новини привабливими (на прикладі повідомлень радіо «Свобода» та радіо Бі-Бі-Сі) // Наукові записки Інституту журналістики. – К., 2008. – Т. 30.
4. Рожик М. Інформувати, щоб діяти: теорія і практика сучасних регіональних новин // Теле- та радіожурналістика. – 2017. – Вип. 16. – С. 270–276.
5. Таггл К. А., Карр Ф., Хаффман С. Новости в телерадиоэфире: подготовка, продюсирование и презентация новостей в СМИ. – М., 2006.
6. Хюллен П., Карг Х. Пособие для радиожурналистов. – Бонн, 2010.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Як визначається поняття «інформаційний випуск»?
2. Які принципи організації інформаційного мовлення на радіо є засадничими?
3. Які компоненти виділяють у інформаційного випуску?
4. Яким стандартам повинні відповідати новини на радіо?
5. Як класифікують інформаційні випуски?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Опрацюйте статтю М. Рожик «Інформувати, щоб діяти: теорія і практика сучасних регіональних новин». Зробіть тезовий конспект.
2. Запишіть 2 випуски регіональних новин. Підготуйте аналіз цих інформаційних випусків (відповідність принципам організації інформаційного мовлення, компоненти інформаційного випуску, новинний

стандарт, класифікаційний тип тощо). Відповідь представите у вигляді презентації. Включіть у відповідь аудіофрагменти.

3. Підготуйте власний інформаційний випуск для регіонального радіо, для місцевого радіо (за вибором). Представите його класифікаційні ознаки.

ТЕМА XIV

СПЕЦИФІКА РЕКЛАМНОГО РАДІОМОВЛЕННЯ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Азарян С. Г. Реклама на телевидении и радио. – Краснодар, 2009.
2. Кармалова Е. Ю. Аудиовизуальная реклама в контексте культуры: миф, литератур, кинематограф. – Санкт-Петербург, 2008.
3. Реклама 92: в 3 т. – М., 1992.
4. Реклама: палитра жанров: Печат. реклама. Телереклама. Радиореклама. Реклама в Интернете. POS-материалы: учеб. пособие для студентов. – М., 2004.
5. Рекламный менеджмент: телевидение и радиовещание. – М., 1994.
6. Смирнов В. В. Реклама на радио. – М., 2003.
7. Телевизионная и радиовещательная реклама: учеб. пособие. – М., 2004.
8. Франасек И. Современные средства рекламы: реклама по радио, телевидению, световая и звуковая реклама, механизированная реклама, витрины. – М., 1964.
9. Шапоренко В. В. Жанрова система української радіореклами: специфіка усних комерційних повідомлень у різні періоди // Держава та регіони. – Сер.: Соціальні комунікації. – 2014. – № 4(20). – С. 152–156.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Як дефініціюють рекламу на радіо?
2. В чому особливості структури рекламного радіотексту?
3. Які прийоми використовують у сучасній радіорекламі?
4. Які рекламні жанри використовують на радіо?

5. Яку функцію виконує самореклама?
6. Чи впливає реклама на рейтинг ефіру?
7. Які основні сюжетні схеми використовують у рекламних радіороликах?.

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Опрацюйте статтю В. В. Шапоренко «Жанрова система української радіореклами: специфіка усних комерційних повідомлень у різні періоди». Зробіть блок-схему «Жанрова система радіореклами».
2. Запишіть зразки сучасної української радіореклами (2–3 приклади):
 - А) визначте структуру рекламного радіотексту;
 - Б) визначте жанр рекламного тексту.Відповідь представите у вигляді презентації. Включіть у відповідь аудіофрагменти.
3. Підберіть приклади сюжетної реклами. Визначте сюжетну схему.
4. Напишіть сценарій рекламного ролика для регіонального радіо. Втіліть свій сценарій в одному з аудіоформатів.

ТЕМА XV

АНАЛІТИЧНІ ЖАНРИ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Бараневич Ю. Д. Жанры радиовещания. Проблемы становления, формирования, развития. – К., 1978.
2. Бережнюк О., Сербін С. Вимоги до радіоінтерв'ю // Медіапростір. – 2014. – Вип. 6. – С. 89–94.
3. Головенко І. Виразальні засоби в інформаційних, аналітичних і художньо-публіцистичних радіожанрах // Теле- та радіожурналістика. – 2016. – Вип. 15. – С. 135–142.
4. Ключи к эфиру: в 2-х книгах; под ред. Г. А. Шевелева. – М., 2007.
5. Кузин С. Человек медийный: технологии безупречного выступления в прессе, на радио и телевидении. – М., 2011.
6. Лебедева Т. В. Жанры радиожурналистики. – М., 2012.

7. Смирнов В. В. Жанры радиожурналистики. – М., 2002.
8. Шеин В. Н. Информационные и аналитические жанры радиожурналистики. – Минск, 2003.
9. Хюллен П., Карг Х. Пособие для радиожурналистов. – Бонн, 2010.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Яке місце займають аналітичні жанри в системі жанрів радіожурналістики?
2. Які жанри відносять до аналітичних в традиційній системі жанрів радіожурналістики?
3. Який зв'язок простежується між форматом радіостанції та присутністю аналітичних жанрів в програмах?
4. В чому специфіка аналітичного радіоінтерв'ю, аналітичної радіокореспонденції, аналітичного радіорепортажу, радіорецензії, огляду листів, радіобесіди, радіокоментаря, радіоогляду, радіодискусії, радіомови та журналістського розслідування?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Визначте місце аналітичних жанрів в мовленні радіостанцій «Радіо НВ» й «Пульс».
2. Складіть звіт про одну з аналітичних радіопередач (з аудіоілюстраціями). Визначте жанр, тему, композиційні та мовленнєві особливості. Свою точку зору аргументуйте. Відповідь оформіть як презентацію.
3. Напишіть сценарій радіорецензії для радіостанції одного з музичних форматів.

ТЕМА XVI

АНАЛІТИЧНІ ЖАНРИ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Колесниченко А. В. Практическая журналистика. – М., 2004.

2. Хюллен П., Карг Х. Пособие для радиожурналистов. – Бонн, 2010.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. В чому полягає специфіка жанрів раціональної публіцистики?
2. Які жанри відносяться до жанрів раціональної публіцистики в типології жанрів Т. Репкової?
5. В чому специфіка експертного інтерв'ю, аналітичної статті, ньюс-фіче та коментаря?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Напишіть сценарій радіопередачі, основним жанром якої є експертне інтерв'ю. Виберіть актуальну регіональну подію. Подумайте, хто з експертів міг би прокоментувати цю подію. Підготуйтеся до інтерв'ю з ним.
2. Напишіть сценарій (або запишіть матеріал) ньюс-фіче.

ТЕМА XVII

ДОКУМЕНТАЛЬНО-ХУДОЖНІ ЖАНРИ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Барабаш В. В. Радио как институт культуры: теория, история, практика. – М., 2007.
2. Болотова Е. А., Болотова Л. Д. Радиофильм. Генезис жанра (1920–1940 гг.) // Вестн. Моск. Ун-та. Сер. 10. Журналистика. – 2019. – № 2.
3. Васильева Т. В. Публицистические жанры радиожурналистики. – М. 1992.
4. Головенко І. Виразальні засоби в інформаційних, аналітичних і художньо-публіцистичних радіожанрах // Теле- та радіожурналистика. – 2016. – Вип. 15. – С. 135–142.
5. Нагорняк М. Радіозарисовка як засіб національно-патріотичного виховання майбутніх журналістів // Теле- та радіожурналистика. – 2016. – Вип. 15. – С. 246–257.
6. Олейник В. П. Радиопублицистика. Проблемы теории и мастерства. – К., 1978.

7. Хоменко І. Імовірнісні моделі реальності в радіомистецтві і кінематографії // Теле- та радіожурналістика. – 2015. – Вип. 14. – С. 243–252.
8. Хоменко І.А. Оригінальна радіодрама: навч. посібник / за ред. В. Я. Миронченка. –К., 2002.
9. Хоменко І. Художнє радіомовлення і шлях до відкритого суспільства. –К., 2014.
10. Хюллен П., Карг Х. Пособие для радиожурналистов. – Бонн, 2010.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Яка місце займають документально-художні жанри в традиційній системі жанрів радіожурналістики?
2. Яке місце займають документально-художні жанри в програмах сучасних радіостанцій?
3. В чому специфіка радіонарису, радіозамальовки, радіорозповіді, радіофейлетону, радіокомпозиції?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Проаналізуйте програму мовлення радіостанції «Пульс». Визначте місце документально-художніх передач в мовленні.
2. Складіть звіт про одну з документально-художніх радіопередач «UA:Українське радіо» або «Громадського радіо». Визначте жанрово-композиційні та мовленнєві особливості. Які формотворчі та стильотворчі засоби використовуються?
3. Напишіть сценарій радіозамальовки для університетського радіо. Здійсніть цей сценарій в одному з аудіоформатів.

ТЕМА XVIII

ДОКУМЕНТАЛЬНО-ХУДОЖНІ ЖАНРИ

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Колесниченко А. В. Практическая журналистика. – М., 2004.
2. Хюллен П., Карг Х. Пособие для радиожурналистов. – Бонн, 2010.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Які ознаки притаманні жанрам емоційної публіцистики (Т. Репкова)?
2. В чому специфіка особистісного інтерв'ю, репортажу, портрета та фіче?

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Наведіть приклади жанру особистісного інтерв'ю в програмах українських радіостанцій. Запишіть одну з передач. Складіть звіт. Визначте тему, композиційні та мовленнєві особливості. Свою точку зору аргументуйте.
2. Наведіть приклади жанру репортажу в програмах регіональних радіостанцій. Запишіть одну з передач. Складіть звіт. Визначте тему, композиційні та мовленнєві особливості. Свою точку зору аргументуйте.
3. Напишіть сценарій портрету (рубрика «Митці сучасної України»). Здійсніть цей сценарій в одному з аудіоформатів.